

Visie op het sociaal domein

De kracht van **samen**

Voorwoord

Haaksbergen wil een gemeente zijn waar inwoners hun welzijn en gezondheid met eigen regie positief kunnen beïnvloeden. We willen een gemeente zijn waarin iedereen zich thuis voelt, mee kan doen, kan rondkomen en zichzelf kan zijn. Dit bereiken we door met elkaar - wij als gemeente, u als inwoner of professional - een vitale en inclusieve samenleving te maken waar het goed leven is. We doen het als gemeente samen met onze partners én met de inwoners van Haaksbergen. De kracht van samen.

Deze visie op het sociaal domein laat zien welke uitdagingen op ons afkomen en welke opgaven de komende jaren centraal staan. De visie beschrijft wat we willen bereiken en hoe we daarop sturen om tot een sterk en toekomstbestendig sociaal domein te komen. We streven ernaar om een gemeente te zijn waar iedereen kan bijdragen aan een sociale en sterke gemeenschap.

Het noaberschap bloeit in onze gemeente, er is een grote gemeenschapskracht. Wat onze inwoners zelf kunnen doen in hun gewone

leven, dat doen zij zelf. Als gemeente ondersteunen en stimuleren we deze zogenoemde sociale basis door algemene voorzieningen aan te bieden zoals het sport- en cultuuraanbod, het welzijnswerk en het bieden van een gezonde en veilige leefomgeving. Hiermee willen we bijdragen aan de gezondheid, zelfredzaamheid, participatie en het sociale netwerk van onze inwoners.

Inwoners die (tijdelijk) in een kwetsbare positie zitten kunnen rekenen op onze ondersteuning. Dat doen we door zo passend mogelijk hulp en ondersteuning te bieden, samen met de inwoners, de sociale omgeving en onze netwerkpartners.

Mijn ambitie is dat iedereen 's avonds wat te vertellen heeft over wat ze die dag hebben meegemaakt. Dat is voor mij 'meedoen' en dat bereiken we met de kracht van samen!

Pieter van Zwanenburg
Wethouder Samenleving

Inhoudsopgave

Voorwoord	
1 Inleiding	3
Keuzes maken in tijd van schaarste en ombuigingen	3
2 Aanleiding	4
2.1. Waarom een integrale visie op het sociaal domein?	4
2.2. Totstandkoming visie	4
3 Trends en ontwikkelingen, kaders en partnerschap	5
3.1. Ontwikkelingen	5
3.2. Wettelijke kaders	6
3.3. Samenhangend kader (lokaal)	8
3.4. Relatie met het fysiek domein	8
3.5. Partnerschap	8
4 Strategische koers voor een veerkrachtig sociaal domein	9
4.1. Missie en visie	9
4.2. Uitgangspunten: Positieve gezondheid en het versterken van de sociale basis	10
5 Hoe pakken wij de integrale opgaven op	12
5.1. Bestaanszekerheid	12
5.2. Opgroeien in Haaksbergen	12
5.3. Iedereen doet mee	13
5.4. Gezondheid, Sport & Cultuur	13
5.5. Twee uitvoeringsopgaven:	13
Verstevigen sociale basis	14
Toegang tot passende hulp en ondersteuning	14
6 Van beleidsvisie naar een uitvoeringsplan	15
6.1. Uitvoeringsplan	15
6.2. Betrekken van partners bij voortgang uitvoeringsplan en activiteitenplan.	16

Hoofdstuk 1:

Inleiding

De samenleving is continu in beweging. Daar moeten we als gemeente flexibel op kunnen inspelen. Voor het sociale domein doen we dat vanuit een duidelijke visie en een koers. Dit is nodig omdat de druk op zorg en ondersteuning steeds verder toeneemt door vergrijzing, personeelstekorten en stijgende kosten. Daarnaast krijgen gemeenten vanaf 2026 veel minder geld van het Rijk. Als we ook in de toekomst zorg en hulp willen blijven bieden aan de mensen die dit het hardst nodig hebben, moeten we scherpe keuzes maken. Een visie helpt ons bij het omgaan met nieuwe ontwikkelingen en het maken van keuzes in het hele sociaal domein. Naast visie hebben we focus nodig. Er zijn voldoende uitdagingen en ontwikkelingen in het sociaal domein, maar we kunnen niet alles tegelijkertijd oppakken. Door verbindingen te leggen, gebruik te maken van elkaars kracht en een gezamenlijke verantwoordelijkheid zien we mogelijkheden om te werken aan een duurzaam sociaal domein.

Keuzes maken in tijd van schaarste en ombuigingen

De budgetten in het sociaal domein staan onder druk. Dat gemeenten keuzes moeten maken staat vast. Uitgangspunt bij de gemeentelijke ombuigingen is om deze vooral te zoeken binnen de medebewindstaken. Dit zijn taken die voortvloeien uit wetten en regels van de Rijksoverheid. Dit be-

tekent voor het sociaal domein dat we eerst kijken naar een versobering van onze wettelijke taken, die direct tot structurele besparing leidt vanaf 2026.

De volgende stap is dat wij de transformatie versnellen om ombuigingen te realiseren. De transformatie zit voornamelijk op de open-einde regelingen (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Dit betekent dat, hoewel de maatregelen gericht zijn op kostenbeheersing en kostenreductie, volledige voorspelbaarheid onhaalbaar blijft.

Uitgangspunt bij schaarste

Waar willen wij als gemeente voor blijven staan als de financiën tegenvallen en we terug moeten naar de basis? Wat blijven we te allen tijde doen?

Basis voor blijvende gemeentelijke ondersteuning:

- als er acute kwetsbare situaties dreigen
- er urgente situaties ontstaan waarbij de veiligheid in geding komt
- als we ondersteuning kunnen voorkomen en voorliggend kunnen voorzien

De houding is dat de keuze die we maken daadwerkelijk bijdraagt aan kwaliteit van leven van de inwoners. Dat we doen wat werkt. Dat betekent ook dat we stoppen met doen wat niet werkt.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk beschrijft de aanleiding van de visie en hoe deze tot stand is gekomen. Hoofdstuk 3 beschrijft waar we rekening mee moeten houden, zoals trends en ontwikkelingen, kaders en samenhangend beleid. Hoofdstuk 4 beschrijft de strategische koers voor een veerkrachtig sociaal domein. Hoe we de maatschappelijk opgaven gaan aanpakken staat in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 beschrijven we hoe deze visie wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Hoofdstuk 2: Aanleiding

2.1 Waarom een integrale visie op het sociaal domein?

We hebben een integrale visie opgesteld omdat het sociaal domein naast de beleidsterreinen Wmo, Jeugdzorg en Participatie meer domeinen bevat. Beleidsterreinen zoals: wonen en zorg, gezondheid, sport, cultuur, onderwijs en kinderopvang, schuldhulpverlening en dienstverlening vanuit de sociale basis (welzijn) maken er nadrukkelijker onderdeel van uit. Zo versterken we de samenhang in het sociaal domein, wat een belangrijke opdracht aan gemeenten was bij de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet in 2015.

Deze visie geeft koers aan de invulling van onze taken in het sociaal domein. We kiezen bewust voor een integrale beleidsvisie waarin:

- A:** Aandacht is voor een sterke cohesie en veerkracht van inwoners
- B:** De samenhang tussen de diverse beleidsthema's wordt gelegd vanuit een visie en inhoudelijke uitgangspunten
- C:** Integraal gewerkt wordt aan het oplossen van de problematiek die inwoners ervaren door de steeds complexer wordende samenleving
- D:** Invulling wordt gegeven aan resultaatgerichte samenwerking met partners, eventueel via inkoop en subsidies waarin wij kwaliteit behouden dan wel verbeteren

2.2 Totstandkoming visie

Voor deze integrale visie zijn diverse gesprekken gevoerd met inwoners, verenigingen en zorg- en welzijnsprofessionals over hun ervaringen, verwachtingen en de toekomst van het sociaal domein. Met de participatieraad is gesproken over de toekomst voor het sociaal domein. Met de gemeenteraad zijn themabijeenkomsten georganiseerd over de verwachtingen en mogelijkheden met betrekking tot het sociaal beleid. Doordat de budgetten in het sociaal domein onder druk staan, kunnen we ambities echter beperkt uitvoeren.

Hoofdstuk 3:

Trends en ontwikkelingen, kaders en partnerschap

3.1 Ontwikkelingen

Er zijn allerlei trends en ontwikkelingen die het sociaal domein beïnvloeden, zoals landelijke ontwikkelingen, wetswijzingen en de veranderende wensen en behoeften van inwoners. Dit heeft invloed op het sociaal domein, waar we bij de uitvoering rekening mee moeten houden.

Veranderingen van wettelijke taken en verlaging Rijksbijdragen

Aan de ene kant krijgen gemeenten meer of veranderende taken, maar aan de andere kant zien we dat de beleidsvrijheid bij die taken soms beperkt wordt. Ook staat er niet altijd volledige financiële compensatie van het Rijk tegenover nieuwe taken of landelijke beleidswijzigingen.

Transformatie

Meer preventie en welzijn: gemeenten proberen problemen te voorkomen en vroeg te signaleren. Doel is om de zorg en ondersteuning beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar te houden. Daarnaast zien we dat meer vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid wordt gekeken, naar wat mensen kunnen in plaats van wat ze niet kunnen.

Andere zorg- en ondersteuningsbehoeften

Door verschillende ontwikkelingen verandert de zorgvraag. Vergrijzing zorgt voor een stijgende vraag naar zorg. Door individualisering wonen mensen vaker alleen en zijn ze vaker eenzaam. Door extramuralisering van de ggz gaan meer mensen met psychische kwetsbaarheden een beroep doen op voorzieningen in de wijk (urgentieregeling voor aandachtsgroepen). Er is een toenemende vraag naar wonen met zorg voor diverse doelgroepen.

Druk op de zorg neemt toe

Er zijn meer zorgvragen en de zorgvragen worden complexer. Dit vergroot de druk op de toegang tot zorg, die bij complexe casussen een grotere regisserende rol heeft. Daarbij speelt de krapte op de arbeidsmarkt van zorgpersoneel. De toenemende tekorten aan zorgpersoneel zorgen voor veel uitdagingen. De druk op de zorg heeft ook gevolgen voor vrijwilligers en mantelzorgers.

Kansenongelijkheid neemt toe

Verschillen tussen groepen nemen toe. Dat zien we terug in het onderwijs en bij sociaal-economische gezondheidsverschillen. Bovendien is er meer aandacht voor diversiteit en inclusie.

Een goede sociale basis

Er is meer aandacht voor het versterken van de sociale basis, met goede toegankelijke basisvoorzieningen en meer onderlinge samenwerking tussen overheid, professionals en inwoners.

Regionale samenwerking

Twente is een regio waar van oudsher veel saamhorigheid aanwezig is en de wil om de uitdagingen van nu en die van de toekomst samen op te pakken. Er zijn diverse verbindingen tussen de veertien gemeenten en andere (uitvoerings-)organisaties in Twente gelegd. De regionale vertaling en uitvoering van de landelijke akkoorden en agenda's en daarmee ook de regionale en lokale realisatie, maakt deel uit van de samenwerkingsverbanden. Onze gemeente neemt actief deel aan deze regionale samenwerkingsvormen. Veel lokale beleidsontwikkelingen en uitvoeringsactiviteiten worden geïnitieerd, ondersteund of uitgevoerd door deze samenwerkingsvormen. De uitvoering van onder meer de participatiewet, de bijzondere bijstand en minimaregelingen is in handen van de Uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken van de gemeenten Borne, Haaksbergen en Hengelo.

Meer ruimte voor participatie en eigen regie

Het wordt steeds belangrijker om samen met inwoners vorm te geven aan maatschappelijke doelstellingen. Daarnaast is er bij het bieden van zorg en ondersteuning meer aandacht voor het eigenaarschap van de inwoners om de best passende (maatwerk)oplossing te vinden.

Verhoogde instroom vluchtelingen

De verhoogde instroom van asielmigranten vraagt doorlopende aandacht. Naast de maatschappelijke opgave van huisvesting en onderwijs, vraagt dit ook om een zorgvuldig inburgeringsproces. Daarbij is er aandacht voor de verschillende culturen, de verbinding tussen de nieuwe inwoners en de verbinding met de Haaksbergse samenleving.

Digitalisering biedt kansen

De digitalisering van de samenleving heeft in het sociaal domein geleid tot kansen en mogelijkheden om activiteiten en zorg toegankelijker te maken voor inwoners. Wel moet de gemeente zich er bewust van blijven dat niet iedereen digitaal vaardig is.

3.2 Wettelijke kaders

In het sociaal domein kunnen taken en wetten niet meer los van elkaar gezien worden. In deze wetten zijn de opdrachten opgenomen waaraan gemeenten in ieder geval lokaal uitvoering moeten geven. Op de volgende pagina volgt een overzicht van de betreffende wetten en het beleidsterrein waarop de wet van toepassing is.

Wettelijk kader:

Jeugdwet en alle aanverwante wet- en regelgeving, hervormingsagenda

Wet primair onderwijs

Wet passend onderwijs

Leerplichtwet

Wet kinderopvang, Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK)

Wet publieke gezondheid

Participatiewet

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en alle aanverwante wet- en regelgeving

VN-verdrag Handicap

Wet Zorg en Dwang, Wet verplichte GGZ

Wet educatie en beroepsonderwijs

Wet inburgering

Wet stichting openbare bibliotheken, zorgplicht bibliotheek

Beleidsterrein:

Jeugd

Onderwijsachterstanden

Onderwijs, Jeugd

Leerplicht

Kinderopvang

Gezondheid

Werk en inkomen, re-integratie, armoede

Schuldhulpverlening

Wmo, Wonen en zorg, Vrijwilligerswerk & mantelzorg

Inclusie

Sociale veiligheid

Laaggeletterdheid en VVE beroepsonderwijs

Inburgering

Bibliotheek

Lokaal kader:

Sport- en beweegakkoord 2023 'Sport versterkt Haaksbergen'

Beleidskader minima Haaksbergen 2023

Woonzorgvisie 2024

Integraal Onderwijshuisvestingsplan (IHP) 2022

Sport & cultuur

Minima

Wonen en zorg

Onderwijshuisvesting

3.3. Samenhangend kader (lokaal)

De afgelopen jaren zijn op thema's en op andere beleidsterreinen diverse visiedocumenten gemaakt. De visie op het sociaal domein sluit hier zoveel als mogelijk bij aan. Zo kunnen we als gemeente integrale afstemming realiseren in de activiteiten die we lokaal en regionaal uitvoeren.

Lokale beleidsvisies:

- Visie Haaksbergen 2030 - Samen koersen op de toekomst
- Raadsafspraken 2022-2026
- Visie op dienstverlening 2024-2030: In Haaksbergen doen we het samen
- Integraal Veiligheidsplan 2024
- Meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling 2020
- Nota speelvoorzieningen 'Haaksbergen is nog lang niet uitgespeeld' 2024
- Woonvisie 'Goed wonen in Haaksbergen' 2023

3.4 Relatie met het fysiek domein

Een uitgangspunt in de te ontwikkelen Omgevingsvisie is een integrale en samenhangende aanpak bij de inrichting van de (fysieke) leefomgeving: de kwaliteit van de leefomgeving wordt bepaald door lokale, integrale keuzes over de gewenste kwaliteit van een gebied. En daar ligt ook de relatie met het sociaal domein. Er moet in de omgevingsvisie een belangrijke verbinding worden gelegd met: langer zelfstandig wonen, zelfredzaamheid en participatie, gezondheid en inclusieve samenleving. Het gaat dus niet alleen over de 'harde' fysieke kant van de leefomgeving, maar ook over de 'zachte' kant: de samenleving zelf. Waarbij wordt ingezet op een gezonde groene leefomgeving, die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten en waar een gevarieerd aanbod aan passende betaalbare woningen is.

De Woonzorgvisie is een goed voorbeeld van een visie, waarbij het sociale en fysiek domein gezamenlijk werken. Doelstelling daarbij is om voor inwoners met een zorg- en aangepaste woonbehoefte de juiste woonvormen te kunnen realiseren in samenwerking met de inwoners, woningcorporaties, welzijn- en zorgorganisaties. Samen met onze netwerkpartners werken we aan een woonzorguitvoeringsplan om de lokale en regionale opgaven en urgentie in kaart te brengen en deze te vertalen naar ambities, keuzes voor wonen en zorg. Ruimtelijke en sociale vraagstukken zijn niet los van elkaar te zien. Daarom moeten we de doelstellingen binnen deze domeinen goed met elkaar verbinden, een samenhangende aanpak is logisch en noodzakelijk.

3.5 Partnerschap

Voor een toekomstbestendig sociaal domein met een kwalitatief goed en breed aanbod aan voorliggende en maatwerkvoorzieningen is het van belang dat alle partners, organisaties, instellingen en de gemeente zich verbinden aan de beleidsvisie. Samenwerking op basis van toekomstbestendig partnerschap en gedeelde verantwoordelijkheid zijn belangrijk om de ondersteuning aan inwoners te laten slagen. Ook hierbij is het belangrijk om efficiënt en effectief met elkaar samen te werken en grip en sturing op de resultaten te houden. Dat helpt om kosten te dempen en gezamenlijk te dragen.

Hoofdstuk 4:

Strategische koers voor een veerkrachtig sociaal domein

4.1 Missie en visie

De ontwikkelingen en uitdagingen zoals benoemd in hoofdstuk 3 vragen om een transformatie in denken en doen van zowel de overheid, partners als inwoners. De kracht van een hechte en betrokken gemeenschap is nodig om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Het voorkomen van ziekte en zorg vereist focus op preventie en welzijn en het stimuleren van mensen om zelf regie te voeren over hun gezondheid. De gezamenlijke opgave is om hulp en ondersteuning in de toekomst beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar te houden.

Missie: de kracht van samen!

In Haaksbergen zijn de meeste inwoners gezond, veerkrachtig en zelfredzaam. In onze gemeente kan iedereen betekenisvol meedoen en voelt zich maatschappelijk verbonden. Samen maken we een vitale samenleving.

Visie

We zijn een krachtige, inclusieve gemeente waar inwoners veilig en gezond kunnen leven. Inwoners kijken naar elkaar om en steunen elkaar, veerkracht staat daarbij centraal. Inwoners die meer hulp nodig hebben en dat niet in hun sociale omgeving kunnen vinden, kunnen rekenen op ondersteuning door de gemeente. We helpen mensen de regie over hun leven (terug) te nemen door tijdig de juiste en betaalbare hulp en ondersteuning op de juiste plek te bieden.

4.2 Uitgangspunten: Positieve gezondheid en het versterken van de sociale basis

Samen met onze netwerkpartners streven we ernaar om dat de inwoner die ondersteuning nodig heeft zoveel mogelijk weer zelf de regie op hun leven kan pakken. Dit doen we vanuit dezelfde intenties, een zelfde werkwijze helpt daarbij. Kijken vanuit positieve gezondheid en het versterken van de sociale basis zijn twee benaderingen die bijdragen aan het vermogen van mensen om zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Positieve Gezondheid - Inleiding

Mensen zijn niet hun aandoening. Toch focussen we daar in de zorg doorgaans wel op. Alle aandacht gaat uit naar hun klachten en gezondheidsproblemen, en hoe we die kunnen oplossen. Positieve Gezondheid kiest een andere invalshoek. Het accent ligt niet op ziekte. Maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

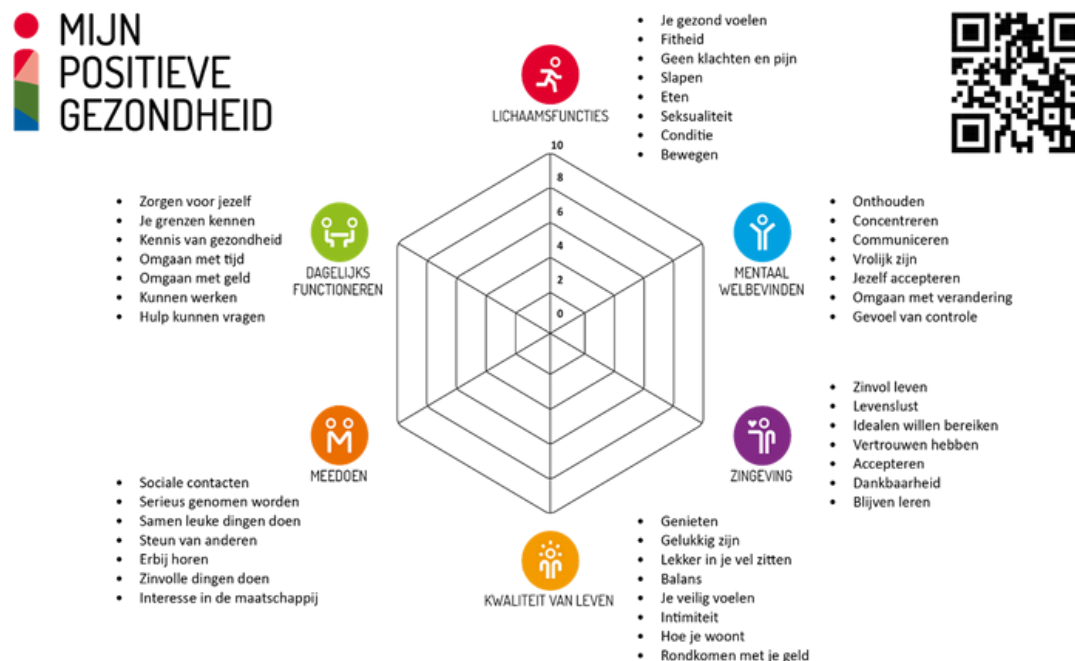
Voor een toekomstbestendig sociaal domein is een sterkere samenwerking nodig tussen gemeente, inwoners en partners, waarbij het concept van "positieve gezondheid" centraal staat. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het "spinnenwebdiagram" dat zes dimensies van welzijn in kaart brengt: lichaamsfuncties, dagelijks functioneren, meedoen, kwaliteit van leven, zingeving en mentaal welbevinden. Dit diagram helpt om samen met inwoners een open gesprek te voeren en hen te stimuleren om zelf na te denken over stappen die hun welzijn verbeteren.

Positieve Gezondheid biedt kansen om vraagstukken in de samenleving op te lossen. Het brede gezondheidsconcept kan worden ingezet om:

- Meer gezondheid en welzijn te bevorderen
- Zorgkosten te beheersen

- Te komen tot betere samenwerking en afstemming
- Bevorderen van meer werkplezier
- Inwoners meer te betrekken bij beslissingen

Kortom: positieve gezondheid is een uitgangspunt - een bindmiddel - in zowel beleid als uitvoering. Hieronder wordt het spinnenwebdiagram visueel weergegeven.

Versterken van de sociale basis - Inleiding

We verleggen de focus door eerst te kijken wat de inwoner zelf kan en/of eventueel samen in en met zijn sociale omgeving. De sociale basis bestaat uit vrij toegankelijke formele en informele activiteiten en voorzieningen gericht op het elkaar ontmoeten en ondersteunen, ontplooiën en ontspannen die zorgen dat mensen kunnen samenleven en meedoen. Het versterken van de sociale basis gaat over het omzien naar elkaar in de wijken, buurten en dorpen. Maar ook over het autonoom kunnen leiden van het leven met eigen regie en een netwerk vanuit die basis. Een sterke sociale basis sluit dan ook aan bij onze ambitie voor beschikbaar, toegankelijk en betaalbare ondersteuning en hulp.

We onderscheiden drie verschillende sferen in de sociale basis, namelijk de persoonlijke, de gemeenschappelijke en de institutionele sociale basis.

Persoonlijke sociale basis

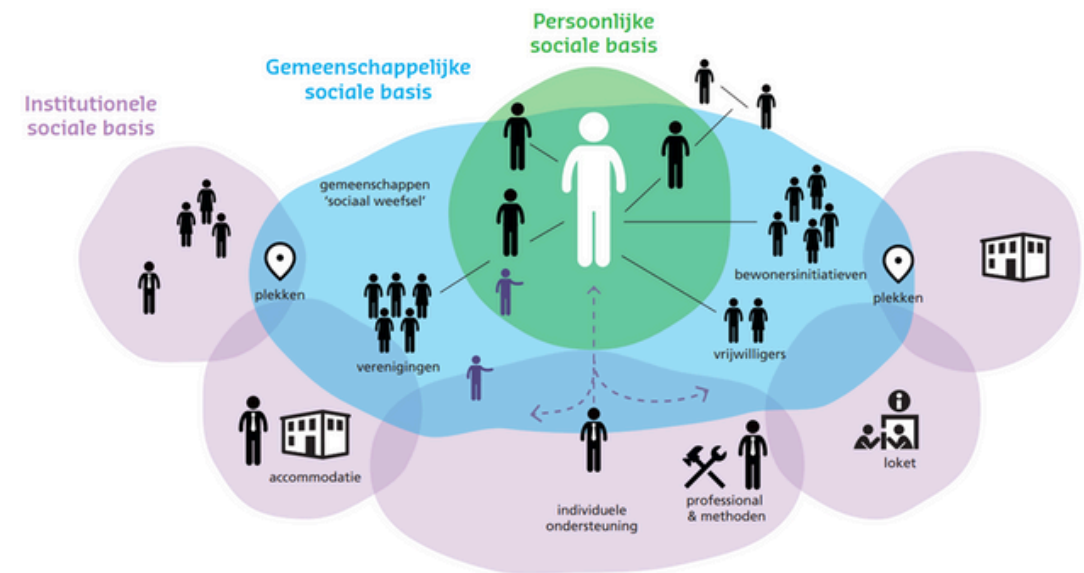
Dit gaat over de inwoner en het netwerk van die persoon, en in hoeverre dat netwerk diegene kan ondersteunen en opvangen.

Gemeenschappelijke sociale basis

Dit gaat over formele en informele gemeenschappen waar individuen zich in bevinden. Zoals (sport)clubs of verenigingen, maar ook aan een gemeenschap in de buurt. Vrijwillige inzet van individuen voor organisaties of in gemeenschappen hoort hier ook bij.

Institutionele sociale basis

Dit gaat over de plekken (gebouwen) en organisaties waarin mensen samenkomen. Denk aan de bibliotheek of een buurthuis. Maar het gaat ook om de formele voorzieningen zoals de toegang voor het Sociaal Domein (loket), eerstelijnszorg etc.

Hoofdstuk 5: Hoe pakken wij de integrale opgaven op

De aanpak van maatschappelijk opgaven wordt effectiever als je ze in gezamenlijkheid en in afstemming bekijkt. Daarom versterken we de samenhang in het sociaal domein, door de opgaven waarvoor we staan integraal op te pakken. Dat doen we langs de volgende beleidsdoelen:

- Bestaanszekerheid
- Opgroeien in Haaksbergen
- Iedereen doet mee
- Gezondheid, sport & cultuur

Diverse maatschappelijke opgaven lopen ook door deze de beleidsdoelen heen. De beleidsdoelen staan onderling in verbinding. Hieronder worden de doelen nader toegelicht.

5.1 Bestaanszekerheid

We ondersteunen onze (financieel) kwetsbare inwoners, gestuurd vanuit met name de Participatiewet, de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening en de Wet Inburgering 2021. Bestaanszekerheid in de brede zin gaat om meer dan alleen het hebben van voldoende geld. Er zijn veel factoren die invloed hebben op bestaanszekerheid, daarom wordt er ruimte gemaakt voor sociale participatie. We willen bestaansonzekerheid voorkomen en verminderen en

kijken daarom ook naar de weerbaarheid op de lange termijn. Door bijvoorbeeld kansengelijkheid en welzijn zoveel mogelijk te bevorderen om armoede tegen te gaan. We helpen inwoners vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om mee te doen, bijvoorbeeld leesvaardigheid en digitale vaardigheden. Ook binnen de beperkte financiële mogelijkheden zien we kansen om het beste te doen voor onze inwoners door “zware en langdurige” ondersteuning, die hoge kosten met zich meebrengt, te voorkomen.

5.2 Opgroeien in Haaksbergen

Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn leven en een goede toekomst. Kinderen en hun gezin hebben daar soms ondersteuning bij nodig, variërend van ondersteuning vanuit het eigen sociale netwerk tot jeugdhulp en jeugdzorg vanuit het gedwongen kader. Een veilig en gezond opvoed- en opgroei-klimaat is voorwaardelijk voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen en ontplooien. Het geeft een fundamentele basis om op latere leeftijd zelfstandig mee te kunnen doen in de samenleving, daaraan bij te dragen en gezond en veerkrachtig te zijn. We hebben daarom oog voor het versterken van de ontwikkelingskansen van kinderen die dit het hardst nodig hebben. We organiseren informele en formele opvoed- en opgroei-

ondersteuning waarbij we ook oog hebben voor het leren omgaan met de 'hobbels' die bij het normale leven horen. We blijven inzetten op het voorkomen en terugdringen van onderwijsachterstanden, het voorkomen van thuiszitters in het onderwijs en goede toegang en toezicht van kinderopvang. Binnen de beperkte financiële mogelijkheden, blijven we hierop inzetten en maken we keuzes die passen binnen het financiële kader.

5.3 Iedereen doet mee

Met de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Actief deelnemen aan de samenleving en zoveel mogelijk zelfstandig functioneren zijn belangrijke uitgangspunten. Vanuit de Wmo organiseren we de toegang tot zorg en ondersteuning bij zorgvragen op het gebied van zelfredzaamheid en meedoen in de samenleving. We vinden het belangrijk dat iedereen in onze samenleving mee kan doen naar vermogen.

We blijven werken aan het vergroten van de kansen om mee te doen en om eenzaamheid tegen te gaan. We maken slim gebruik van natuurlijke plekken waar we elkaar al tegenkomen, maar op een laagdrempeliger manier. Vrijwillige inzet van inwoners voor elkaar is onmisbaar voor onze samenleving. We blijven inzetten op het werven, begeleiden en behouden van vrijwilligers. Daarnaast hebben we oog voor het voorkomen van overbelasting en van een goed welzijn van mantelzorgers.

Onze aandacht gaat uit naar passende woon- en zorgvoorzieningen voor kwetsbare inwoners. We stemmen regionaal af hoe om te gaan met aandachtsgroepen. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die dak- en thuisloos zijn, die uitstromen uit een intramurale (zorg)instelling of detentie, statushouders en mensen met sociale of medische urgentie. Maar er kan ook gedacht worden aan huisvesting arbeidsmigranten en woonwagenvoerders.

We blijven ons inzetten op preventie om erger te voorkomen. Dit is voor onze inwoners beter, want voorkomen is beter dan genezen. Maar ook voor de financiële balans op langer termijn beter, want zware en langdurige ondersteuning brengt hoge kosten met zich mee.

5.4 Gezondheid, Sport & Cultuur

Gezondheid is van grote invloed op onze kwaliteit van leven. Om mee te kunnen doen aan de maatschappij is vitaal en weerbaar zijn essentieel. Gezondheid hebben we niet altijd zelf in de hand maar we hebben wel invloed op een gezonde en actieve leefstijl. Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid. Als gemeente willen we hen daarbij ondersteunen door preventieve en toegankelijke ondersteuning te organiseren. Het is heel belangrijk om te zorgen voor een gezonde en veilige woon- en leefomgeving. We willen dat er voor onze inwoners activiteiten en voorzieningen in de buurt zijn en dat inwoners in aanraking komen met sport, kunst en cultuur. Naast de reguliere budgetten is er een brede Specifieke Uitkering van het Rijk (SPUK) voor preventie op diverse onderdelen die gezondheid en bewegen bevorderen. Doel van deze SPUK is om geldstromen die zich richten op stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, preventie en het versterken van de sociale basis om een gezonde generatie in 2040 te bevorderen. De SPUK loopt tot en met 2026, dat betekent dat hiervoor tot dat moment door het Rijk middelen beschikbaar zijn gesteld. Als hiervoor vanaf 2027 geen Rijksgelden meer beschikbaar worden gesteld, zullen de projecten die hiermee gefinancierd worden vanaf dat moment stoppen.

5.5 Twee uitvoeringsopgaven

De opgave binnen het sociaal domein is groot. We vinden het belangrijk dat inwoners en gezinnen passende, effectieve en betaalbare hulp en ondersteuning krijgen.

Daarbij is het essentieel dat dit aansluit bij de vraag die leeft en de persoonlijke omstandigheden. We vinden het ook belangrijk dat we inwoners het vertrouwen kunnen geven dat zij goede hulp en ondersteuning kunnen krijgen als dat nodig is. Onze strategie is dat als we inwoners eerder ondersteunen in het behouden van hun eigen regie en problemen zo klein mogelijk houden, dit de zelfredzaamheid bevordert, persoonlijk leed beperkt en escalatie kan voorkomen. Samen met onze inwoners zoeken we naar zo duurzaam mogelijke oplossingen. Voor de gemeente betekent dit dat we werken aan twee grote opgaven: het verstevigen van de sociale basis en toegang tot passende hulp en ondersteuning.

1. Verstevigen sociale basis (ook vermeld als rode draad bij 4.2)

De sociale basis bestaat uit de laagdrempelige, formele en informele activiteiten en voorzieningen die mensen verbinden, ondersteunen en helpen participeren in de samenleving. De sociale basis bevordert zelf- en samenredzaamheid en versterkt de gemeenschapskracht. De kracht van de sociale basis is dat deze laagdrempelig is en uitgaat van de eigen motivatie van inwoners, vrijwilligers met ondersteuning van betaalde krachten. De sociale basis is er altijd, deze ontstaat vanuit de samenleving zelf.

2. Toegang tot passende hulp en ondersteuning

Als een inwoner of een gezin meer ondersteuning nodig heeft dan de sociale basis kan geven, bieden we individuele hulp en ondersteuning vanuit de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en Schuldhulpverlening. Toegang gaat over de manier waarop inwoners kunnen aankloppen bij de gemeente met vragen om ondersteuning in het dagelijks functioneren. Wanneer een inwoner zorg of ondersteuning nodig heeft, is het essentieel dat deze toegankelijk is. Als gemeente willen we deze toegang goed regelen.

Deze twee opgaven zijn met elkaar verbonden. Met name inwoners in een kwetsbare positie hebben naast de steun die ze krijgen uit hun sociale omgeving, soms (tijdelijk) extra ondersteuning nodig van de gemeente. Het bereiken van goede resultaten voor inwoners vraagt daarom om een goed samenspel tussen inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke partners en professionals, zowel op beleids- als uitvoeringsniveau.

Hoofdstuk 6:

Van beleidsvisie naar een uitvoeringsplan

De beleidsvisie voor het sociaal domein geeft ons richting op doelstellingen, ontwikkelingen en kaders. Het uitvoeringsplan sociaal domein beschrijft waar we de komende jaren aan werken. In het sociaal domein willen we een transformatie (preventie en normalisering) realiseren. Het doel dat we met de transformatie willen bereiken: minder intensieve hulp door versterking van de eigen kracht van inwoners en hun netwerk en versterking van basisvoorzieningen en eerstelijns voorzieningen.

De toenemende vraag en uitgaven in het sociaal domein zijn een groot financieel risico voor de gemeente. Het vinden van een financiële balans voor een toekomstbestendig sociaal domein is een stevige opgave die veel vraagt van ons allemaal. Ombuigingen zijn noodzakelijk. Ook met deze ombuigingen proberen wij zo goed mogelijk uitvoering te geven aan deze visie.

6.1 uitvoeringsplan

In het uitvoeringsplan vormen de volgende maatregelen de basis, waarbij de ombuigingen belangrijk blijven.

- **Een effectievere en efficiëntere inzet van de beschikbare middelen met als doel de zorg en ondersteuning voor onze inwoners op termijn bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar te houden.** Dit doen we door de samenwerking met onze inwoner en maatschappelijke organisaties te verbeteren en te versterken. We streven naar meer algemene voorzieningen die beschikbaar zijn in Haaksbergen voor (hulp)vragen zonder indicatie (voorliggend veld). Voorzieningen die bijdragen aan het laagdrempelig houden van de ondersteuning voor onze inwoners.
- **Gezamenlijk met onze netwerkpartners zorgdragen voor een integrale aanpak van problematiek.** We versterken de samenwerking met onze partners. We zoeken daarbij meer afstemming en grip op uitvoeringstaken en verwijzing naar zorg.
- **Preventie: het voorkomen van problemen bij inwoners in het opgroeien of zelfredzaam zijn vermindert problemen in een vroeg stadium.** Investeren in preventie loont doordat maatschappelijke doelen behaald worden, en tegelijkertijd op langere termijn bespaard wordt op zwaardere zorg. Een geschikt huis in een veilige wijk, werk of een zinvolle daginvulling, schuldenvrije huishouding, sociale contacten, stimuleren van gezond leven, mobiel kunnen zijn: basiselementen om veel zorgvragen te voorkomen en herstel te bevorderen, bij voorkeur te organiseren in de sociale basis.

6.2 Betrekken van partners bij voortgang uitvoeringsplan en activiteitenplan.

Het streven is om tweemaal per jaar een brede bijeenkomst met partners te organiseren om belangrijke onderwerpen en veranderingen te bespreken en informatie en voorstellen op te halen voor het volgende jaarlijkse activiteitenplan. Hierbij gaan we ervan uit dat alle betrokkenen willen en kunnen bijdragen aan de beweging naar een toekomstbestendig sociaal domein.

Tot slot

Met de kracht van samen bouwen we aan een vitale en krachtige samenleving in Haaksbergen, waar iedereen betekenisvol mee kan doen en zich maatschappelijk verbonden voelt.

Samen maken we een vitale samenleving!

Visie op het sociaal domein

De kracht van **samen**